

Ultima
Thule

Sorin Vieru s-a născut la Iași, în 1934. După absolvirea Liceului „Mihai Viteazul” și a Facultății de Filozofie din București, obține doctoratul în filozofie în 1971. Specializat în logică, lucrează ca cercetător la Institutul de Filozofie și apoi la Centrul de Logică. Din 1990 devine profesor universitar și predă logică și filozofie la Universitatea din București. Publică studii de specialitate, eseuri de filozofie și traduceri din Platon, Frege, Von Wright. Volume de poezie: *Momentan*, Editura Ara, București, 1991; *Sala de fulgere*, Academia de Poezie, Iași, 1999 în tiraj restrâns, bibliofil.

SORIN
VIERU

Ultima
Thule

Cu desenele autorului

și texte însoțitoare de

ION MUREȘAN,
ȘERBAN FOARȚĂ
și IOAN ES. POP

 HUMANITAS
BUCUREȘTI

Redactor: Mona Antohi
Coperta: Angela Rotaru
Machetare: Nina Mihăilă
Corector: Ioana Vîlcu
DTP: Iuliana Constantinescu, Dan Dulgheru

Tipărit la Artprint

© HUMANITAS, 2015

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Vieru, Sorin
Ultima Thule / Sorin Vieru; texte însoțitoare de Ion Mureșan,
Șerban Foarță, Ioan Es. Pop. – București: Humanitas, 2015
ISBN 978-973-50-4831-0
I. Mureșan, Ion
II. Foarță, Șerban
III. Pop, Ioan Es.
821.135.1-1

EDITURA HUMANITAS
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi online: www.libhumanitas.ro
Comenzi prin e-mail: vanzari@libhumanitas.ro
Comenzi telefonice: 0372 743 382, 0723 684 194

omul este o locuință
populată de 'duhuri

22.4.

O carte fără sfârșit

*Cel ce-adânc a gândit mereu viața iubește
Înalta virtute-o-nțeleg cei ce-n lume-au privit,
Și se-ntâmplă că-ades Înțelepții
La urmă tânjesc spre Frumos.*

(Hölderlin, *Socrate și Alcibiade*)*

Am așezat în deschiderea acestor rânduri despre poezia lui Sorin Vieru un posibil răspuns la o întrebare care mă bântuie de mai multă vreme: de ce simt nevoia savanții să scrie poezie? Oamenii aceștia serioși, sobri, cu rezultate strălucite în domeniul lor, celebri pentru că au scris tratate voluminoase etc. la un moment dat o iau razna ca niște copii: se apucă să scrie poezii. Iar cazurile sunt multe: destul să-i amintim pe Nicolae Iorga, Ion Barbu, Mircea Zăciu, Mircea Muthu și, de ce nu, pe Constantin Noica, care a început cu poezie. Am cunoscut medici renumiți, ingineri, inventatori care până la urmă, cu rușine, au recunoscut că în secret, când nu-i vede nimeni, scriu poezii.

Toți oamenii aceștia, cu cât statura lor profesională e mai înaltă, cu atât îmi sunt mai dragi: îmi dau o mare încredere în rostul poeziei. În orice știință ți-ai „arde” viața, rămân resturi cu care nu știi ce să faci și pe care nu le poți ascunde, nici măcar de tine însuși. Cum în ultima vreme am văzut multe filme polițiste, aș spune că poezia e singura „crimă perfectă”.

---

* Vezi *Socrate și Alcibiade*, trad. de Ștefan Aug. Doinaș și I. Negoitescu, în Friedrich Hölderlin, *Poezii*, Editura Albatros, București, 1971, p. 30 (n. ed.).

Sorin Vieru, în același registru polițienesc, e „suspect” de „crima poeziei” dintru bun început. Frumos și fragil din cauza înălțimii, sau înalt din cauza fragilității, cu o voce șoptită de nu o poți auzi decât cu pleoapele, cel puțin asta îmi aduc eu aminte despre Domnia Sa, Sorin Vieru corespunde întru totul „portretului-robot” al Poetului.

Și, după ce i-am citit cartea aceasta de vreo trei-patru ori, am ajuns la concluzia că și poezia sa corespunde „portretului-robot” al Poeziei. În primul rând, o carte de poezie e o carte fără sfârșit. Cel puțin eu unul nu am reușit să o gat în mine și, de fiecare dată, în funcție de starea sufletească și de momentul zilei în care o citeam (căci una e lectura de dimineață și alta lectura de seară), mi s-a părut că parcurg o altă carte. Ceea ce mă ademenește să-mi imaginez manuscrisele lui Sorin Vieru pline de ștersături, de cuvinte și versuri înlocuite cu altele, de șlefuiiri, ceva în genul manuscriselor lui Ion Barbu, un alt obsedat de „*ars inveniendi*”. Așa că nu prea știu despre care carte din mintea mea să vă vorbesc.

Varianta de acum ne arată un demers poetic recuperator, o „carte de inventar”. La fel cum gospodinele fac curățenie generală în casă înainte de Paști sau Crăciun și găsesc cu ocazia asta tot felul de lucruri uitate (de altfel un poem al lui Sorin Vieru poartă titlul de *Obiecte uitate*), poetul deretică prin „elixirul amintirilor” în speranța că va găsi „grăuntele auriu” ca „un opaiț” în „noaptea pală”, cum spune el însuși într-un poem programatic dedicat prietenului său Mihai Șora.

Și ceea ce găsește sunt resturile unor iubiri și multe, multe imagini: seara ce vine „cu pași de pâslă”, „un soare cu fald greu”, sipete de galbeni

ce „spre bulgării de soare la fața apei vin“, o pădure „ca un șal“ și tot felul de „tristeți incerte“. O operație capătă dimensiuni cosmice:

*E groaza primei operații
Surâsul tău diform.
Pe chipul alb, tifon în spații
Cad măști de cloroform.*

Semnele simbolice sub care se plasează cartea sunt neîndoielnic cele ale translucidului: sticla și gheața. „Se sfarâmă mărunț / Memoria, ca sticla“, „Un val sticlos, de ziduri / Se sparge la picioare“, „Ruginile din vie sticleau pe pante line“, „În cioburi sticla soarelui rotund“, „de pază sub sticloase plăci de ceruri“.

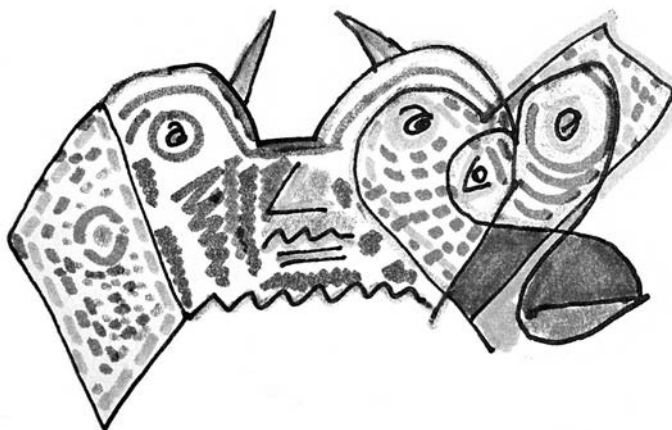
Asocierea memoriei cu sticla este cu adevărat remarcabilă. În memorie poți vedea ca prin sticlă imagini și fapte din trecuta ta viață, dar nu le poți atinge prin geam. Iar dacă vrei să le atingi, să le retrăiești, nu mai găsești nimic întreg, doar fragmente, căci „Se sfarâmă mărunț / Memoria, ca sticla“.

În poemele lui Sorin Vieru e un frig interior vecin cu o glaciațiune, un frig „bacovian“ de-a dreptul. Când până și „gingășiile spuse alene“ îngheață, când iubirea sudează „metale reci“ și amintirile stau sub „frigu-roasa zgură“, sub „ghețari lăuntrici“, iar tăcerea e „ca un altar de gheață“, soluția e tot cea bacoviană: recursul la tinerețea din memorie: „M-aș duce să pun samovarul, ca pe vremuri în cerc socialist“.

Din păcate din marele „bordel” nu poți ieși „luând cucută”. Ceea ce poetul știe. Și nici textele nu ajută la nimic: „Să nu-mi fac chip cioplit / din litere culese.” Nu rămâne decât textul fundamental, un sinonim al Poeziei, „Tăcerea”.

Ion Mureșan

I
Avutul ontologic

Avutul ontologic

lui Mihai Şora

În spoitul ibric de aramă
învârtejită fierbe cafeaua zilei,
picătură cu picătură
se alege elixirul amintirilor.

Din verde absint
licăreşte fonarul în noapte.
Din málul întâmplărilor fumurii
în noaptea pală ca un opaiţ
se alege grăuntele auriu.

Zona primejdiei

Mă tot feresc de tine, pribeagule...

Și te iubesc.

Și nu-ți dau adăpost!

Palid,

mă răsucesc

de insomnie.

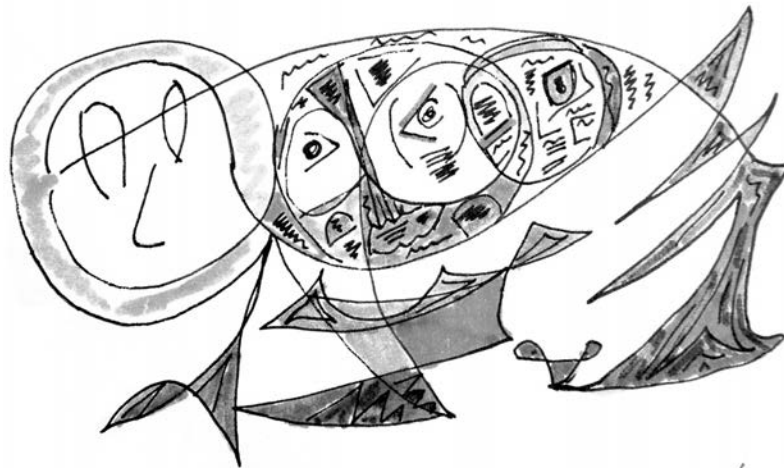
Și zona primejdiei

merge înaintea ta

ca un chivot sfânt.

Obiecte uitate

Obiecte pierdute și neridicate:
un melc de ebonit,
o furculiță știrbă,
un costum de scafandru
și fântâna cu ghizduri de lemn
pe care adastă
douăsprezece pahare de argint.
Obiecte uitate.

6 mei

Cuprins

Ion Mureșan: O carte fără sfârșit	7
I Avutul ontologic	11
Avutul ontologic.	13
Zona primejdiei	14
Obiecte uitate	15
Un copac e numai o frunză	16
Planarea zborului interior	17
Nu spune!	18
Taina cea mai vădită	19
Tăvălugul întrebărilor	20
<i>Vita activa</i>	21
La început	22
Nu te apleca	23
Zâmbetul interior	24
II Carnet de toamnă	25
De ai pătrunde în cămara trează	27
Toate acestea au fost odată... cândva	28
Țipetele toamnei.	29
Freamăt citadin.	30
Marine litanii.	31
Amețeală lunatică.	32
Un ultim fluturat	33
Ziua prea clară	34
Fără cuvinte	35
Toamna ghicește	36
Toamnă	37
Tristețile incerte	38
Sens frânt	39

Șerban Foarță: „Foi galbene între două albe tăceri“	41
III Hamali în nopți albastre	47
Adorație	49
Frumoasa cu buze de mărgean	50
Iarăși s-a topit zăpada moale.	51
Frenezie	52
Spre mari limanuri.	53
La pândă: Dragostea	54
Memoria, ca sticla	55
Învolburare	56
Orele când s-au cernut	57
Cu zâmbetul pe chip.	58
Au gust de fragă consumată	59
Despărțire	60
Mai bine să privim în față.	61
Numai iubirea	62
Viscolul iubirii a stat	63
Mari tăceri de gheață	64
Viscolul iubirii noastre.	65
Pentru Gina	66
Tu, surdă muzicii plebee	67
Postludiu	68
IV Ultima Thule	69
Mândrie, charta mea fundamentală	71
Au copleșit lumini inegalate.	72
Amintiri	73
Acel ținut	74

Bani din ocna spiritului	75
Despovărare	76
Mânați suntem	77
Când iese soarele din nouri.	78
Pâclă și fum	79
Temuta veste.	80
Refuz	81
Psalm	82
Gânduri aburinde	83
E timp	84
Economisiți lumina de soare!	85
În somn	86
Gând sufocat.	87
Tăcerea e în tine	88
Din nopți în zori.	89
Va veni o zi.	90
Rămâne dragostea.	92
Idol mi-a fost cuvântul	93
Întâlnire cu vidma	94
Invocare	88
Fără regret	97
Ioan Es. Pop: Văzut nevăzut	99
Sorin Vieru: Cuvântul autorului	102